DAROWAN (*99*) *part praet pass pf*

darowan (*24*), **darowany** (*19*); darowan *a.* darowany (*56*); darowan *LubPs* (*2*), *Leop*, *BibRadz* (*2*), *OrzRozm*, *BielSpr*, *WujNT*; darowany *Mymer*[2], *GroicPorz*, *WyprKr*, *KuczbKat*, *CzechEp*, *SarnStat* (*6*); darowan: darowany *BielKron* (*9* : *1*), *RejPos* (*3* : *1*), *CzechRozm* (*4* : *4*), WujNT (*1* : *1*).

W formie złożonej oba a *jasne*, *w formie nie złożonej pierwsze* a *jasne*, *drugie pochylone*; o *jasne*.

sg m N darowany (*11*), darowån (*17*); (*attrib*) darowany (*2*), (*praed*) darowany (*9*), darowån (*17*). ◊ *G* darowan(e)go (*4*). ◊ *D* darowan(e)mu (*3*). ◊ *A* darowany (*1*) *KuczbKat*, darown(e)go (*1*) *CzechEp*. ◊ *I* darowanym (*1*).◊ *L* darowanym (*1*). ◊ *f N* (*praed*) darowåna (*7*); darowåna (*5*), darowanå (*1*), darow(a)n(a) (*1*). ◊ *G* darowan(e)j (*1*). ◊ *A* darowaną (*5*). ◊ *L* darowanéj (*3*). ◊ *n N* darowan(e) (*4*), darowåno (*2*); (*attrib*) darowan(e) (*1*), (*praed*) darowan(e) (*3*), darowåno (*2*). ◊ *G* darowan(e)go (*1*). ◊ *A* darowan(e) (*2*). ◊ *L* darowanym (*1*). ◊ *pl N m pers* (*praed*) darowani (*9*). *subst* (*attrib*) darowan(e) (*1*), (*praed*) darowané (*17*); -é (*11*), -(e) (*6*). ◊ *G* darowanych (*2*). ◊ *A subst* darowan(e) (*2*). ◊ *I m* darowanymi (*1*) *SkarŻyw*, darowan(e)mi (*1*) *MurzNT*. *n* darowanymi (*1*).

Sł stp s.v. darować, *Cn s.v. darowny*, *Linde XVII w.*

1. *Dany darmo*, *nieodpłatnie*, *ofiarowany*; *donaticus Cn* (*96*) : A gdy niektorzy mowili okościele/ że ieſt pięknęmi kamięńmi i darowanemi kleinoty przyochędożon/ on powiedźiáł *MurzNT Luc* 21/5; *GroicPorz* ff 3v; *WyprKr* 50v, 50 [*2 r.*]; Bog mowię/ iż ich tym dla ich złośći pokarał/ że im źiemię dárowáną [...] z garśći wydarł *CzechRozm* 84v, 2v, 31v, 53, 61, 142v; (*11*) *ModrzBaz* 76; *CzechEp* 56; kśięgi dárowáne ku temuż pobudką były *CzechEpPOrz* *2v, **v [*2 r.*]; Báłwan ſoli dárowány Zupnik Krolowi ná liczbę po czemu kłáść ma. *SarnStat* 372 *marg*, 4, 416, 1086, 1253.

darowan komu (*20*): *KromRozm III* N8v; *LubPs* T2v; Tárſenczykowie z Málotámi trwogę á/ rozruch vczynili/ przetho iż Antyochuſá/ Krolá gámrathce byli dárowáni [*dono essent dati*]. *Leop* 2.*Mach* 4/30 [*przekład tego samego tekstu BudBib*]; *RejPos* 15, 16 [*2 r.*] 281v; *KuczbKat* 85; *BudBib* 2.*Mach* 4/30; Mowi też ták Páweł o ſobie y o inſzych iż nam dárowáná ieſt łáſká/ przed czáſy wiekuiſtymi *CzechRozm* 31v, 67, 174; ábowiem ſpodźiewam ſię iż przez modlitwy wáſze będę wam dárowan [*donari me vobis*]. *WujNT Philem* 22, *s.* 144, 809 *marg*; *SarnStat* 372, 416, 979, 1090, 1103, [*2 r.*]. *Cf darowan komu w co*.

darowan komu w co (*1*): Bo też choćiabyśćie chćieli nie możećie/ będąc z ziemie wam od Bogá w dziedzictwo dárowáney wygnánymi *CzechRozm* 82.

W połączeniach szeregowych (*7*): [*list pergaminowy potwierdzenia przywileju*] Ná vſtáwienié práwá naiwysſzégo Niemieckiégo ná Zamku náſzym Krákowſkim/ miáſto práwá Máydeburſkiégo wydány y pozwolony/ vczyniony y dárowány/ á pieczęćią Swiętégo Oycá náſzégo mnieyſzą ná ſznurku iedwabnym záwieſzoną zápieczętowány *SarnStat* 951; iż tákowé dobrá ich przez nas innym którymkolwiek oſobam do żywotá/ álbo do czáſu/ álbo ná wieki były záſtáwioné/ dárowáné/ álbo zápiſáné *SarnStat* 1102, 83, 91, 546, 936, 1213.

Wyrażenia: »przywileje darowane« (*3*): *KromRozm III* N8v; Troiákimi człeka P. Bog przywileymi obdárzył: przyrodzonymi/ dárowánymi/ y doczeſnymi świeckimi. *SkarŻyw* 259; przywileie [...] od Królów Káźimiérzá ſtárégo/ Lódwiká rć [...] ſłuſznie y práwnie wydáné/ pozwoloné dárowáné [*będę strzegł*] *SarnStat* 133.

»darowane wino« (*1*): Vinum honorari. Ehrwein. darowane wino *Mymer*[1] 41v.

Szeregi: »dany, (i) darowany« = *datus et donatus JanPrzyw* (*2*): [*wszystkie prawa*, *wolności i swobody krolestwa*] w któréykolwiek ſłuſzney rzeczy dáné/ y dárowáné/ áby były mocné y vgruntowáné *SarnStat* 941, 942.

»kupiony albo darowany« (*1*): [*tak przysięże*] Iże dźiedźictwo o kthore ieſtem obwinion mam od tego N. kupione/ álbo dárowáne *GroicPorz* y4v.

»przedany, (i) darowany« = *vendita aut* (*a. vel*) *donata JanStat* (*2*): dobrá ich/ które przed poczęćiem tego poſtánowienia nie ſą przedáné dárowáné innym/ máią im bydź wróconé. *SarnStat* 1103, 1103.

a. *Obdarowany*, *obdarzony*; *nagrodzony* (*34*) : *BibRadz Is* 10 *arg*; *BielKron* 17v *marg*, 162, 191, 247, 413v (*9*); Kto mi głowę Eumeneſowę przynieſie/ będzie známienićie dárowan. *BielSpr* 46v; A przetoż y dźiśieyſzych cżáſow ludźie mężni/ máią być dárowáni/ y słowy vcżcżeni *ModrzBaz* 118v.

darowan za co (*2*): wſzyſcy dźiwowáli ſye mierności iego/ y nádźiewáli ſye żeby miał być wielice od Krolá zá to być dárowan *OrzRozm* Rv; *SarnStat* 121.

darowan czym [*w tym*: *za co* (*1*)] (*21*): Oleyem łáſki twoyey będzye pomázaná/ A obfitośćyą dobr twych hoynye dárowaná. *LubPs* V2; nad to dárowáni od nich konchámi/ to ieſth máćicámi perłowymi *BielKron* 447v, 147v; á iż był mądrośćią Bożą/ y wiádomośćią ſerc ludzkich od Bogá dárowány/ á wżdy ſie w tym wſzyſtkim ták ſámego ſiebie záprzał/ że dobrowlnie nędzę ćierpiał *CzechRozm* 227v, A2v, 59v, 124v [*2 r.*], 213; Boácżmy [*!*] też Christuſá, od Bogá cżćią y chwałą koronowánego, y imieniem nád wſzytki imioná dárowánego znamy [...] wſzákże go [...] z iedynym Bogiem oycem nie mieſzamy *CzechEp* [402], 304; *SarnStat* 121. *Cf* »błogosławieństwem darowan«, »darowan dary«, »łaską darowan«, »wolnością darowan«.

W charakterystycznych połączeniach: *darowan hojnie*, *słusznie*, *wielice*, *znamienicie* (*4*).

Wyrażenia: »błogosławieństwem darowan« (*2*): wſzyſcy ludźie mieli być błogoſłáwieńſtwem dárowáni *BibRadz Eccli* 44/23 [*przekład tego samego tekstu*] *BudBib Eccli* 44/23.

»darowan dary« (*1*): otedy yuſz w uyelkyey ſlodkoſzczy byla napelnyona dzyeuycza marya y okraſſona wſzytkymy cznotamy y darouana wſzemy dary *PatKaz II* 77v.

»łaską darowan« (*3*): oſobnymy laſkamy od naychwalebnyeyſzey troycze ſzwyątey darouane *PatKaz II* 20v; myſmy też w nim y obráni/ y vmiłowáni/ y łáſką przed cżáſy wiekuiſtymi dárowáni *CzechRozm* 28v, 61.

»wolnością darowan« = *libertate donatus JanStat*, *Vulg* (*3*): *Leop Lev* 19/20; Ieſliby ktho zelżył niewiáſtę niewolną zmowioną za mąż/ ktoraby nie byłá okupioná/ áni wolnoſćią dárowaná/ tedy oboie máią być bićiem karáni/ á nie ná gárdle/ gdyż nie ieſt wolna. *BibRadz Lev* 19/20 [*przekład tego samego tekstu Leop*]; ſłudzy niewolni/ álbo dźiewki nie mogą z rąk pánów ſwych bydź wyſwobodzeni/ áżeby przez oné pány ſwé byli wypuſzczeni/ y wolnośćią dárowáni *SarnStat* 647.

2. *Odpuszczony*, *przebaczony* (*3*) :

darowan komu (*3*): iż wam dárowano ieſt [*donatum est*] dla Chriſtuſá/ nie tylko ábyśćie weń wierzyli/ ále iżbyśćie też dla niego ćierpieli *WujNT Philip* 1/29; Winy ſądowné nie máią bydz nikomu dárowáné. *SarnStat* 160 [*idem*] 894 *marg*.

Cf **DAROWAĆ**

JW